

Macroeconomia II: model AD-AS i cicles econòmics

El model AD-AS és la millor ferramenta de què disposem per entendre per què un país creix o s'enfonsa, per què els preus pugen després d'un xoc energètic, per què una recessió pot ser breu o llarga. Esta unitat construeix eixe model peça a peça i l'usa per llegir la història econòmica d'Espanya dels últims quinze anys.

Temps estimat de lectura: 45-50 min · Sabers LOMLOE: C.1, C.2 · Prerequisits: Unitat 7 (PIB, IPC, EPA i els indicadors macro). En acabar esta unitat sabràs: Construir el model AD-AS (AD, SRAS, LRAS) i explicar el pendent de cada corba amb els seus mecanismes econòmics.

“

La macroeconomia oscil·la. Hi ha períodes de bonança i períodes de crisi, separats per mesos o anys. El model AD-AS —demanda agregada i oferta agregada— explica per què oscil·la i quina política pot suavitzar-ho.

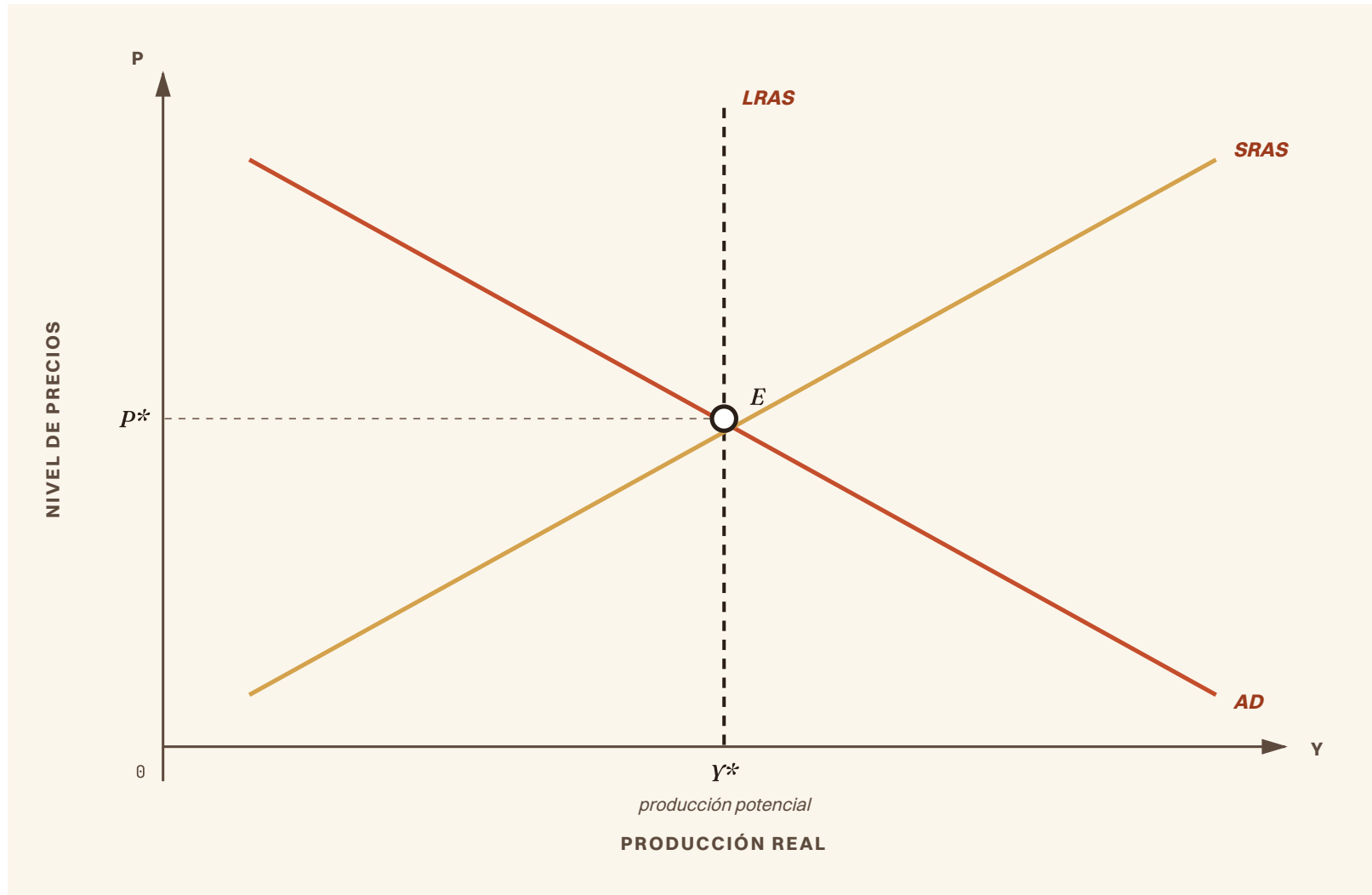
EL CAS

En el primer semestre de 2020 el PIB espanyol va caure un 22 % acumulat. M...

En la unitat anterior vam deixar quatre ferramentes muntades sobre la taula: el flux circular de la renda, el PIB i els seus tres enfocaments, l'IPC i la taxa d'atur. Eren termòmetres: ens diuen com està l'economia en un moment concret. Esta unitat dona el següent pas.

Si el model AD-AS no explica del tot la COVID, és perquè el model és roïn o perquè la COVID va ser un fenomen especial?

Model AD-AS: equilibri macroeconòmic de curt i llarg termini.

§ 3

3. Equilibri macroeconòmic i xocs

L'equilibri de curt termini és el punt on es creuen AD i SRAS. Determina un nivell de preus i una producció que poden coincidir o no amb la producció potencial. L'equilibri de llarg termini és el punt on les tres corbes es creuen alhora: l'economia produïx Y^* sense tensions inflacionistes ni capacitat ociosa.

8.1 · Xoc petroler sobre l'economia espanyola el 2022

Enunciat Després de la invasió russa d'Ucraïna (febrer 2022), el preu del gas natural TTF europeu es va multiplicar per sis entre març i agost, i el preu mitjà del petroli Brent va passar de 75 a...

IPC Espanya: 5,8 % interanual al febrer 2022 → 10,8 % al juliol 2022 (màxim des de 1985).

PIB real Espanya 2022: +5,8 % (efecte rebot post-COVID); 2023: +2,7 % (revisat); 2024: +3,2 %; 2025: al voltant del +2,5-2,7 % (projecció Banc d'Espanya).

Tipus BCE refinançament: 0,00 % al juny 2022 → 4,50 % al setembre 2023 → cicle de baixades iniciat al juny 2024, situant-se al voltant del 2,40 % en el primer trimestre de 2026.

Identificació del xoc. L'encariment simultani del gas i el petroli encarix l'energia i les matèries primeres per ...

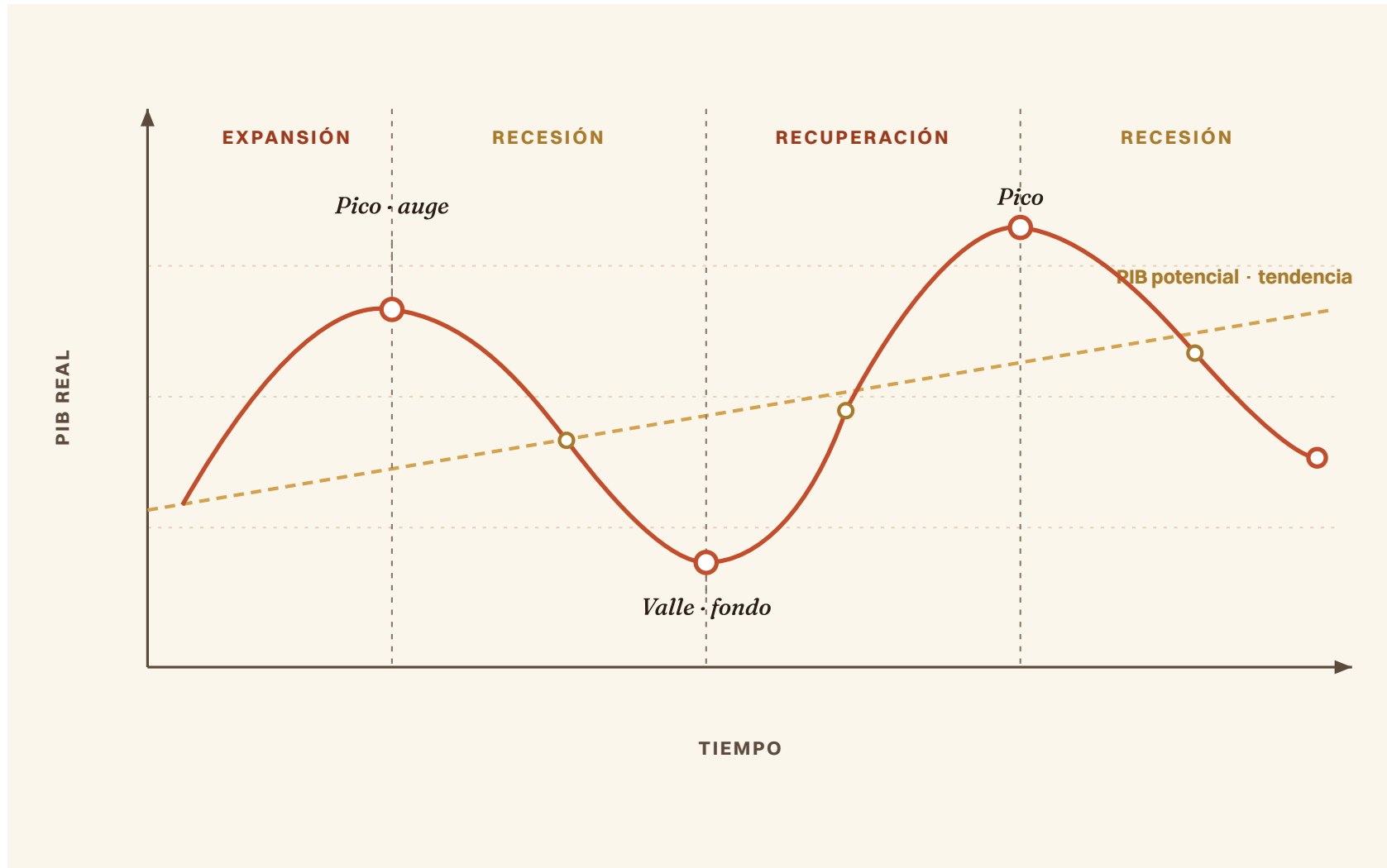
§ 4

4. El cicle econòmic

Les economies reals no romanen quietes en l'equilibri de llarg termini. Combinen tendència i fluctuació: una tendència creixent del PIB potencial (més capital, més treball, més tecnologia) i oscil·lacions recurrents al voltant d'eixa tendència. Anomenem cicle econòmic al patró repetit d'eixes oscil·lacions. 4.1. Les quatre fases.

EL GRÁFICO

Les quatre fases del cicle econòmic al voltant del PIB potencial.

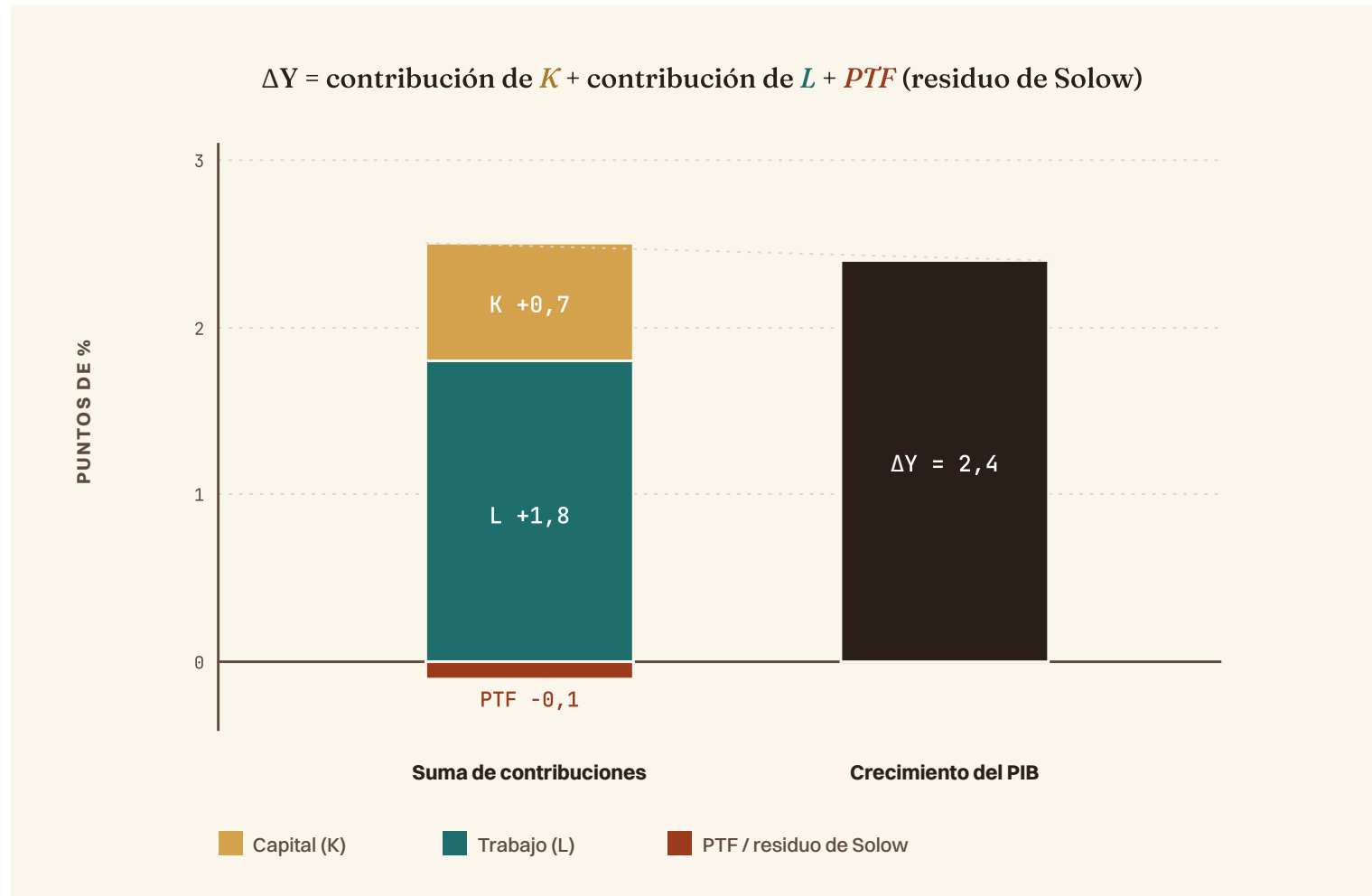

4.2. Espanya 2008-2024: un cicle de manual

L'economia espanyola dels últims quinze anys oferix totes les fases del cicle concentrades en un únic arc temporal. Val la pena seguir-lo any a any perquè il·lustra com s'entrellacen xocs de demanda, xocs d'oferta i respostes de política econòmica.

EL GRÁFICO

El creixement del PIB es repartix entre la contribució del capital, la del treball i la PTF, que s'obté com a residu. En l'exemple (Exercici 8.3),...

5.2. Per què Espanya té un problema de productivitat

Les dades del BCE, la Comissió Europea i l'INE coincidixen en un diagnòstic: l'economia espanyola creix, però ho fa sobretot per més ocupació, no per més productivitat. La PTF espanyola ha crescut entre 2000 i 2024 a una taxa mitjana inferior al 0,5 % anual, enfront de l'1 % de la zona euro i l'1,5 % dels Estats Units.

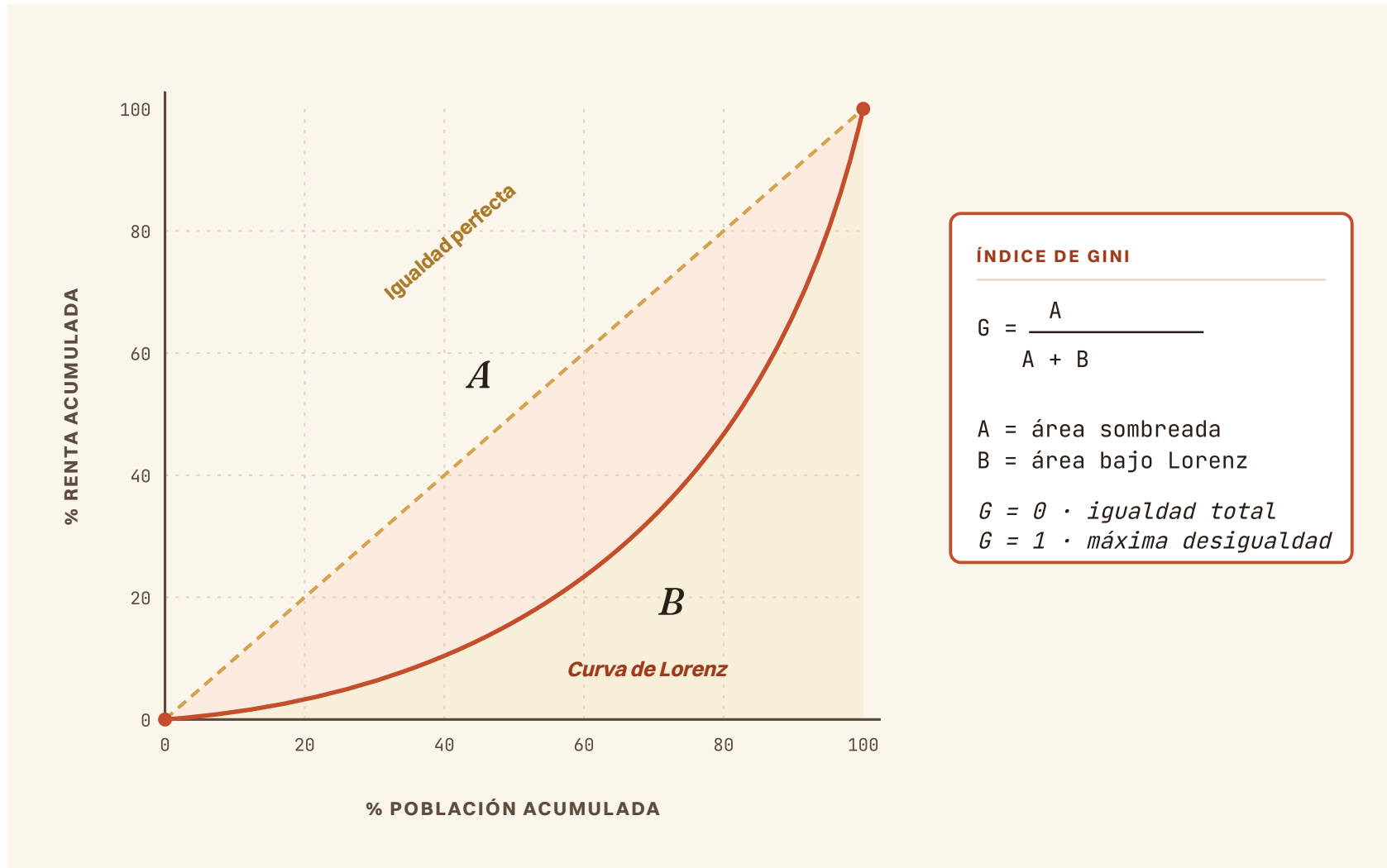

§ 7

7. Distribució de la renda: corba de Lorenz i índex de Gini

Dos economies amb el mateix PIB per capita poden tindre benestars molt distints segons com es repartisca eixa renda entre la població. L'estudi de la distribució de la renda intenta capturar eixa informació amb dos instruments clàssics: la corba de Lorenz i l'índex de Gini, formulats tots dos en els anys 1905-1912. 7.1.

Corba de Lorenz i la geometria de l'índex de Gini.

7.2. L'índex de Gini

L'índex de Gini convertix eixa informació gràfica en un número entre 0 i 1 (o entre 0 i 100 en presentacions percentuals). Es calcula com el quocient entre l'àrea compresa entre la diagonal i la corba de Lorenz i l'àrea del triangle sota la diagonal. Per construcció: $Gini = 0 \rightarrow$ igualtat perfecta (tots cobren el mateix).

8.2 · Càlcul simplificat de l'índex de Gini

Enunciat Considera una economia amb 5 persones les rendes anuals de les quals són, ordenades de menor a major, 10.000 €, 15.000 €, 25.000 €, 50.000 € i 100.000 €. (a) Calcula els...

Renda total = $10.000 + 15.000 + 25.000 + 50.000 + 100.000 = 200.000$ €.

Cada persona = 20 % de la població.

Percentatges acumulats (% població, % renda acumulada): Persona 1: (20 %, $10.000/200.000 = 5$ %). Persona 2: (40 %, $25.000/200.000 = 12,5$ %). Persona 3: (60 %, $50.000/200.000 = 25$ %). Persona 4: (80 %, $100.000/200.000 = 50$ %). Persona 5: (100 %, $200.000/200.000 = 100$ %).

Àrea sota la corba de Lorenz (B) mitjançant regla del trapezi amb amplàries de 0,2: $B = 0,2 \cdot [(0+0,05)/2 + \dots]$

8.3 · Descomposició del creixement del PIB potencial (comptabilitat del creixement)

Enunciat A partir de la funció de producció de Solow, el creixement del PIB potencial es descompon (en la seua versió simplificada, amb elasticitats estàndard $\alpha = 1/3$ per al capital i...

Creixement del PIB real ($\Delta\%Y$): 2,4 %

Creixement del capital ($\Delta\%K$): 2,1 %

Creixement de l'ocupació ($\Delta\%L$): 2,7 %

Aportació del capital = $(1/3) \cdot 2,1 = 0,7$ punts de creixement.

Aportació del treball = $(2/3) \cdot 2,7 = 1,8$ punts de creixement.

Aportació combinada de K i L = $0,7 + 1,8 = 2,5$ punts.

Les cinc idees per emportar-se a casa

La COVID va ser un xoc d'oferta i demanda simultani: L'oferta va caure perquè no es podia produir sota confinament (fàbriques tancades, cadenes logístiques trencades). La demanda també va caure perquè no es podia consumir (comerç, hostaleria, viatges tancats o restringits).

§ 8

Glossari

Demanda agregada (AD): quantitat total de béns i servicis que tots els agents desitgen comprar a cada nivell de preus; $AD = C + I + G + (X - M)$. Oferta agregada de curt termini (SRAS): quantitat que les empreses produïxen a cada nivell de preus quan alguns costos són rígids; té pendent positiu.

§ 9

Per aprofundir

Si esta unitat t'ha interessat, ací van algunes lectures i recursos per anar més enllà: Macroeconomía — Olivier Blanchard (cap. 7-13, ed. espanyola Pearson). Per què encaixa: el desenvolupament més clar del model AD-AS, els xocs i el mitjà termini, amb el rigor just per a qui vulga anar més enllà del batxillerat.

§ 10

Preguntes per reflexionar

Estes preguntes no tenen una resposta única. Servixen per discutir a classe o per pensar individualment en tancar la unitat: Davant d'una estanflació (puja P i baixa Y alhora), un banc central no pot arreglar les dos coses.

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.